

практичної конференції прийняти участь в обговоренні піднятих питань та наданих пропозицій.

Список використаних джерел:

1. Макаренко Е. І., Лобойко Л. М., Тertiшник В.М., Ліпінський В. В., Шиян А. Г. Дізнання в міліції та митних органах: навчальний посібник. Дніпропетровськ: ПП «Ліра ЛТД». 2003. 452 с.
2. Цимбал П. В., Баулін О. В., Мигрин Г. П. Податкова міліція як орган дізнання: навчальний посібник. Ірпінь. 2001. 179 с.
3. Дмитрук М. Кримінальний проступок: правова природа та ознаки: монографія. Одеса: Юрид. л-ра, 2014. 221 с.
4. Ігнатенко Є. В. Пахомов В. В. Актуальні питання впровадження інституту кримінального проступку в Україні. Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 21-22 травня 2015 р. /за ред.: А. М. Куліша, М. М. Бурбики, О. М. Рєзніка. Суми: СумДУ, 2015. С. 248–251.

Нечаєва Ірина Олексіївна

викладач кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ

Оберніхін Олег Іванович

*курсант 3 курсу факультету №1 з підготовки слідчих
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Статтею 3 Конституції України зазначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою

діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1]. Також цим законом (ст. 124 Конституції України) передбачено, що правосуддя здійснюється виключно судами у визначеній їх компетенції. Проте розгляд кримінального провадження в суді та його вирішення потребує кваліфікованої підготовчої роботи. Тому переважна більшість кримінальних проваджень повинна проходити стадію досудового розслідування [2.] Забезпечуючи охорону прав, свобод та законних інтересів людини, держава дотримується рівноваги між тим щоб ті хто вчинив кримінальне правопорушення були притягнуті до відповідальності в міру своєї вини, а ті хто невинуваті не були обвинувачені або засуджені, щоб ніхто не був підданий незаконному процесуальному примусу і щоб до всіх учасників кримінального провадження була застосована належна правова процедура в рамках повного, швидкого та неупередженого розслідування та судового розгляду.

Досудове розслідування відповідно до пункт 5 ч.1 ст.3 КПК України це стадія кримінального провадження, яка починається із внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності [3]. Досудове розслідування є формою підготовки матеріалів кримінального провадження, яке здійснюється у формі дізнання чи досудового слідства. Та має свої ознаки, а саме: самостійні завдання, які виходять із загальних завдань кримінального провадження; чітко окреслені межі в системі кримінального процесу; зміст та свою процесуальну форму; характеризується колом суб'єктів, які беруть в ній участь; характеризується колом специфічних рішень, що можуть бути прийняті після закінчення досудового розслідування.

Гарантом який забезпечує права, свободи та законні інтереси людини і громадянина є держава, про що чітко зазначено в Конституції України. В свою

чергу ця функція держави реалізується за допомогою різних правових засобів системою органів державної влади, а саме: правоохоронних органів та суду. Дотримання прав, свобод та законних інтересів людини при проведенні досудового розслідування є одним із важливих напрямків та завдань кримінального процесуального законодавства. Кримінальний процесуальний кодекс України передбачає, що зміст і форма кримінального провадження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, таким як: верховенство права (ст.8 КПК України); законність (ст.9 КПК України); рівність перед законом і судом (ст.10 КПК України); повага до людської гідності (ст. 11 КПК України); забезпечення права на свободу та особисту недоторканність (ст. 12 КПК України); недоторканість житла чи іншого володіння особи (ст. 13 КПК України); таємниця спілкування (ст. 14 КПК України); невтручання у приватне життя (ст. 15 КПК України); недоторканість права власності (ст. 16 КПК України); презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини (ст. 17 КПК України); свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї (ст. 18 КПК України); заборона двічі притягуватись до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення (ст. 19 КПК України); забезпечення права на захист (ст. 20 КПК України); доступ до правосуддя та обов'язковість судових рішень (ст. 21 КПК України); змагальність сторін та свобода в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості (ст. 22 КПК України); безпосередність дослідження показань, речей і документів (ст. 23 КПК України); забезпечення права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності (ст. 24 КПК України); публічність (ст. 25 КПК України); диспозитивність (ст. 26 КПК України); гласність і відкритість судового провадження та повне фіксування технічними засобами судового засідання і процесуальних дій (ст. 27 КПК України); розумні строки (ст. 28 КПК України); мова, якою здійснюється кримінальне провадження (ст. 29 КПК України).

Органи судової влади наділені функцією здійснення контролю під час досудового кримінального провадження, який полягає в тому, що докази,

отримані внаслідок істотного порушення прав і свобод людини, а також будь-яких інших доказів, здобутих завдяки інформації, отриманій внаслідок істотного порушення прав і свобод людини повинні визнаватися судом недопустимими під час будь-якого судового розгляду, крім розгляду, що вирішує питання про відповідальність за вчинення зазначеного істотного порушення прав і свобод людини, внаслідок якого ці відомості були отримані. Важливою новелою кримінального процесуального законодавства є введення посади слідчого судді в місцевих судах [4]. Це означає, що судовий контроль на стадії досудового слідства носить гарантований правоохоронний характер як відносно людини і громадянина, так і щодо правосуддя за проведенням досудового розслідування, оскільки він покликаний не допустити незаконного обмеження хоча й тимчасового щодо конституційних прав учасників кримінального провадження, а у разі необхідності – швидко й ефективно їх поновити.

Таким чином слід підкреслити про те, що питання забезпечення прав, свобод та законних інтересів людини на стадії досудового розслідування в Україні є важливим та пріоритетним питанням, забезпечення яких гарантовано Конституцією України, кримінально процесуальним законодавством. В той же час права людини законодавчо непропорційно забезпечено між стороною обвинувачення і захисту, зокрема процесуальний механізм збору доказів захисником – адвокатом не закріплено.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня. 1996 р.;
2. Кізіль М.А. Дотримання прав і свобод людини під час проведення досудового розслідування, ДДУВС с.1-4 <http://law-dep.pu.if.ua/conference2014/articles/kizil.pdf>;
3. КПК України. Правова єдність, Київ, 2021, с.5-8, с.10-17;

4. Марчак В.Я. Судовий контроль за дотриманням прав людини згідно кримінально-процесуального законодавства, НАВС, 2013, с.143-144 <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/4662/1/26.pdf>.

Герасимов Артем Євгенович,

*курсант III курсу факультету підготовки фахівців для органів
досудового розслідування Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

Гаркуша Аліна Григорівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, майор поліції, доцент кафедри
кримінального процесу
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАГАЛЬНИХ ПРАВИЛ ПРОНИКНЕННЯ ДО ЖИТЛА В УКРАЇНІ ТА СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ

Для виконання своїх службових обов'язків співробітники правоохоронних органів уповноважені на здійснення слідчих (розшукових) дій, за допомогою яких здійснюється отримання (збирання) доказів або ж перевірка отриманих доказів у конкретній кримінальній справі. Обов'язковою підставою проведення будь-якої слідчої (розшукової) дії є наявність достатньої інформації про можливість досягнення мети даної дії. Через складність процесуально-правового аспекту проведення даних заходів можливі прояви порушення прав та свобод людини, що гарантуються Конституцією України та іншими міжнародними нормативно-правовими актами, насамперед Європейською конвенцією з прав людини. Тож дослідження українського законодавства та порівняння його з правовими базами інших держав є вірним шляхом до вирішення проблем щодо забезпечення дотримання прав та свобод осіб, щодо яких здійснюються вищезазначені дії.